

eerste waarneming bewijst niets dan dat er een zelfstandige purulente ontsteking van het vas deferens heeft plaats gehad, waarbij de etter zich eenvoudig door de urethra ontlastte. DEVILLE (*Bulletin de la Société anatomique*, Ik was niet in de gelegenheid dit werk te raadplegen, en citeer naar FOURNIER) heeft zulke ontstekingen reeds waargenomen. Ook in de aderen van den plexus spermaticus zegt hij purulente phlebitis te hebben aangetroffen. Van voortzetting der ontsteking op de urethra kan hier even min sprake zijn, als in het tweede geval, waar hij zelf maar van „waarschijnlijke” uitbreiding op de pisbuis spreekt. Ik meen dus veilig te mogen besluiten, dat JORDAN in gebreke gebleven is te bewijzen, dat er uitbreiding van ontsteking van de epididymis op de urethra plaats heeft gehad. (*Medical Times*. March. 4. 1876, pag. 246—247. M. P^o.

I N G E Z O N D E N S T U K .

IOODIJZER-LEVERTRAAN.

De Heeren POLAK en STOEDER hebben zich beijverd de iodiumijzer-levertraan van den Heer DRAISMA VAN VALKENBURG te vervaardigen en eene methode van bereiding vermeld op blz. 633 der berichten van de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (zie mede blz. 115 van dit *Tijdschrift*).

Zoo spoedig mogelijk ging ik er toe over deze methode te toetsen, doch moest dien arbeid door eene langdurige ongesteldheid staken, en ben dien ten gevolge eerst thans in de gelegenheid de resultaten van mijn onderzoek mede te deelen.

Reeds aanstonds bevreesdde het mij, dat de HH. POLAK en STOEDER de samenstelling van hun praeparaat slechts baseerden :

1°. op de verhouding der gebezigde ingredienten, zonder zich door de analyse overtuigd te hebben, dat de traan werkelijk 1½ pCt. iodiumijzer bevatte, zoo als had behooren te geschieden, en

2°. op de donkere purperkleur, die het praeparaat vertoont.

Bij de opvolging der methode deed zich weldra de vraag voor, hoe lang de verhitting op het waterbad moet worden voortgezet? Immers reeds zeer spoedig, na slechts weinige oogenblikken heeft het mengsel een donker bijna zwart uiterlijk, waarin noch purperroode, noch violette kleur te onderscheiden is. Heeft men nu het verlangde praeparaat reeds verkregen, of moet met de verwarming worden voortgegaan, en zoo ja, hoelang? Is het onverschillig welke temperatuur het mengsel erlangt? Daaromtrent wordt niets opgegeven, en juist van een en ander is afhankelijk, of men er in slagen zal een praeparaat te verkrijgen, dat het praeparaat van den Heer VAN VALKENBURG eenigzins nabijkomt.

De HH. POLAK en STOEDER hebben geheel over het hoofd gezien, dat de moeielijkheid niet gelegen is in de oplossing van eene zekere hoeveelheid iodiumijzer in levertraan, maar juist in het erlangen van een *constant* praeparaat van *bekende, standvastige samenstelling*.

Hoe weinig de kleur als voldoende criterium van deugd mag gelden, kan daaruit blijken, dat praeparaten van de juiste, de halve en de dubbele sterkte in uiterlijk betrekkelijk weinig verschil aanbieden.

Met de meeste zorg werd het voorschrift POLAK en STOEDER door mij opgevolgd, en de praeparaten, verkregen door de verhitting op het waterbad gedurende een verschil-

lenden tijd voort te zetten, aan de analyse onderworpen. — Hoe zeer mijne weinig gunstige verwachting werd gerechtvaardigd, blijkt uit het volgende ijzergehalte op 100 deelen van 5 dezer bereidingen: 0.200, 0.257, 0.305, 0.370, 0.450.

Uit bovenstaande resultaten volgt dus, dat het ijzergehalte in het eene geval tweemaal grooter kan zijn dan in het andere. In het residu van de eerste bereiding werd het ontbrekende iodijumijzer teruggevonden.

Bij de eerstbedoelde bereidingen was de verhitting blijkbaar niet voldoende, bij de laatstgenoemde te lang voortgezet, terwijl de juiste duur van verwarming, om een benaderend praeparaat te verkrijgen, weder geheel afhankelijk is van de hoeveelheden, die in bewerking genomen zijn.

Edoch! dat de methode POLAK en STOEDER onmogelijk tot een goed einde kan leiden, wordt duidelijk, als men bekend is met de eigenschap van het iodetum ferrosium, om bij tegenwoordigheid van lucht zich met ijzer en zuurstof te verbinden tot in levertraan oplosbare ijzeroxyiodiden, en juist aan deze oorzaak is het hoog ijzergehalte, vooral der beide laatste praeparaten, toe te schrijven.

Reeds meermalen werd door mij opgemerkt, dat de bereiding groote voorzorgen eischt; ik voeg er thans bij, dat, zonder *quantitatieve analyse*, niet mag worden besloten, dat men met het gewenschte praeparaat te doen heeft.

Zoo ergens bij eene bereiding, blijkt hier bij die van de iodijumijzer-traan de macht van het kleine. Eene schijnbaar nietige omstandigheid was oorzaak, dat eene bereiding op groote schaal geheel mislukte.

In het belang van het crediet, dat bij het steeds toenemend gebruik het praeparaat meer en meer bij de medici erlangt, acht ik de openbaarmaking gewenscht der verkregen uitkomsten, die mij dus tot de slotsom geleid hebben, dat *bij opvolging der methode van de H.H. POLAK en STOEDER geen praeparaat van constante samenstelling wordt verkregen*.

Lecuwarden, Mei 1876.

Dr. E. A. VAN DER BURG.

Noot der Redactie. De Redactie plaatst deze opmerkingen, omdat zij betrekking hebben op het door haar gewaardeerde onderzoek en verslag van de HH. STOEDER en POLAK, en omdat zij verwacht, dat de schrijver, de Heer VAN DER BURG, leeraar in de scheikunde, zijn methode van bereiding spoedig zóó nauwkeurig zal mededeelen, dat de schijn vermeden zal worden, als gold het hier meer de exploitatie van een zoogenaamd geheim geneesmiddel, dan het bespreken van een wetenschappelijk vraagstuk.

B E R I G T E N.

BUITENLAND.

LONDEN. — Volgens de *Times* was te Calcutta het berigt van het optreden der pest te Mascate, de hoofdstad van den Staat Oman op de Oostkust van Arabië, verspreid. Het is zeker dat de ziekte groote verwoestingen te Bagdad aanrigt en ligt mogelijk dat zij ook Indië bereikt. Bombay blijft dan door zijn groote handelsbetrekking met de havens der Perzische golf het eerst bedreigde punt.

— In den laatsten tijd worden door de tegenstanders der vaccine wederom pogingen ter intrekking der Wet op de verpligte inenting aangewend. *The Lancet* betreurt het dat ook mannen als de ex-premier GLADSTONE en de Bisschop van Manchester,